

Доцільним є вибір одного, пріоритетного, напрямку стратегії розвитку і цілеспрямована його реалізація. У залежності від конкретної ситуації і потенційних можливостей підприємство може обрати найбільш прийнятну для нього стратегію розвитку, та при реалізації цієї стратегії орієнтуватися на рішення поточних або довгострокових задач. Стратегія – це генеральна програма дій, що виявляє пріоритети проблем і ресурси транспортного підприємства для досягнення основної цілі. Вона формує головні цілі й основні шляхи їх досягнення таким чином, що підприємство отримує єдиний напрям руху.

Формування стратегії представляється доцільним проводити на основі трьох взаємозалежних компонентів: суспільних потреб, внутрішніх можливостей підприємства і сформованої ситуації в транспортній галузі.

УДК 658:656.2(477)

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ АДАПТИВНОСТІ ПРИ УПРАВЛІННІ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ УКРАЇНИ

Зубенко В.О., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

Триваючі процеси глобалізації, структурних зрушень, інформатизації економіки зумовлюють швидкі і широкомасштабні зміни конкурентного середовища, високий рівень динаміки економічних відносин, а також вплив політичної та економічної нестабільності в країні - в цих умовах залізничний транспорт змушений господарювати, а також одночасно конкурувати на внутрішньому і зовнішньому ринку транспортних перевезень.

У зв'язку з цим періоди стабільної діяльності залізничного транспорту скорочуються, а суттєві зміни в масштабі і складності середовища, в яких діє галузь, створюють невизначеність. Для успішної діяльності в зазначених умовах залізничний транспорт України має постійно розробляти і застосовувати нові принципи, методи та види управління.

Саме тому на сучасному етапі розвитку залізничного транспорту адаптивне управління може стати фундаментом для забезпечення ефективності управління галуззю. Адаптивно вважають систему, яка здатна зберігати функціональність в ситуації невизначеності і агресивності зовнішнього середовища. При цьому, мова йде не про пасивне пристосування системи до свого оточення, а про новий, більш складний тип системи управління, який може змінювати як внутрішні процеси, так і активно

впливати на деякі зовнішні фактори. Адаптивна система управління повинна відповідати наступним вимогам:

- володіти високою гнучкістю, що дозволяє швидко змінюватися;
- володіти високою мобільністю у прийнятті управлінських рішень і втілення їх у життя;
- бути адекватною поточній ситуації;
- враховувати жорстоку конкуренцію;
- враховувати вимоги до рівня професіоналізму;
- враховувати ризики, пов'язані з динамікою змін і розвитку;
- брати до уваги необхідність врахування невизначеності зовнішнього середовища.

При формуванні адаптивної системи управління на залізничному транспорті слід дотримуватися таких принципів:

1. Принцип необхідного різноманіття. Він стверджує, що розмаїтість керуючої системи повинна бути не менше різноманітності об'єкта управління.

2. Принцип дуального управління. Керуючі впливи носять двоїстий характер. З одного боку, вони покликані керувати об'єктом, з іншого - служать для вивчення його властивостей і закономірностей для наступних керуючих впливів. Тобто, структура керуючих впливів повинна змінюватися відповідно до змін параметрів системи об'єкта управління.

3. Принцип зворотного зв'язку. За допомогою зворотного зв'язку відбувається вимірювання характеристик керованого об'єкта, і виробляються реакції, що виражаються в керуючих впливах.

Адаптивність структури управління визначається її здатністю ефективно виконувати задані функції в певному діапазоні зміни умов. Чим відносно ширше цей діапазон, тим більш адаптивною вважається структура.

УДК 330.1:656.07

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТРАНСПОРТУ

Каличева Н.Є., к.е.н., ст. викладач (УкрДАЗТ)

Основною метою застосування інформаційних технологій є зростання ефективності механізмів управління на основі створення загальної інформаційно-технологічної інфраструктури, до складу якої входять інформаційні системи, ресурси та засоби, що забезпечують функціонування та взаємодію між

собою всіх складових системи управління.

Варто зазначити, що сучасний етап розвитку інформаційних технологій призвів до росту потреби в інформаційному забезпеченні, як виробничого так і стратегічному ресурсів.

Інформаційна послуга – це документована інформація, підготовлена згідно з потребами користувачів та призначена для задоволення їх потреб. Так як, інформаційні технології все глибше проникають у всі галузі народного господарства, все тісніше взаємодіють з виробничими, обліковими, аналітичними та управлінськими процесами, більш активно застосовуються у діяльності підприємств та організацій тощо, то потреба в інформаційних послугах стає однією з ключових при підтримці та прискоренні виконання бізнес-процесів.

Застосування інформаційних технологій само по собі не призводить до поліпшення діяльності підприємства чи організації, але вони сприяють удосконаленню роботи персоналу за рахунок забезпеченості їх необхідними даними та інформацією.

Організація діяльності підприємств транспортної сфери, котра на майже 90% складається із логістичних процесів, на сьогоднішній день досить сильно залежить від інформаційної складової.

Застосування інформаційних технологій на підприємствах транспорту в останні роки є досить широким, так як без них сучасні вантажоперевізні підприємства не зможуть існувати. На даний час інформаційні технології використовують при автоматизації процесів перевезень вантажів, при автоматизації процесів управління вантажоперевезеннями та логістикою.

У світовій практиці відношення витрат міжнародної транспортної галузі на інформаційні технології поступово приходять до відомого в економіці принципу Парето-оптимальності 80/20, коли 80% витрат на інформаційні технології відносяться на автоматизацію процесів управління, а 20% – безпосередньо на автоматизацію вантажоперевезень.

В нашій країні автоматизація перевезень вантажів кожного року набирає все більше обертів і щорічно призводить до зростання затрат на їх інформатизацію в середньому на 10-15%. Це пов'язане, в першу чергу, з вузькими бюджетними гранями та нагальною потребою у забезпеченні діяльності окремих перевізних процесів.

Зростання потреби в автоматизації управлінських процесів ґрунтується на глобалізації світової економіки, постійній зміні між центами виробництва та споживання, змінах у транспортній та логістичній сферах, збільшенні обсягів вантажоперевезень тощо.

В цілому, варто зазначити, що зміни у

логістичній та перевізній галузях призводять до потреби забезпеченості транспортних підприємств інформаційними технологіями, як однією із складових сучасного розвитку підприємств та організацій.

УДК 658.5

ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Кирдина Е.Г., д.э.н., профессор (УкрГАЗТ)

Опыт деятельности промышленных предприятий Украины в прошедшем периоде убедительно показал, что залогом жизнеспособности и успешного их функционирования в условиях формирующихся рыночных отношениях является рыночная активизация инновационной политики, которая выдвигает на первый план переход на выпуск новой, востребованной потребителем продукции.

Разработка прогрессивных технологий и промышленной продукции, имеющих рыночную новизну, становится преимуществом финансово-устойчивых предприятий, деятельность которых базируется на следующих стратегиях:

- стратегия инноваций, направленная на разработку новой технологии, изготовлении ранее не выпускаемой продукции, оказании новых услуг;

- стратегия, направленная на разработку новых и модернизацию устаревших технологических процессов, освоение нового оборудования;

- стратегия сбыта, на основе которой предприятие стремится увеличить объемы реализации продукции путем инвестирования в рыночные механизмы и каналы сбыта.

Активизация инновационной деятельности корректирует цели предприятия, которые связываются не просто с увеличением объема выпускаемой продукции и оказанием услуг, но и с расширением рыночной доли самого предприятия за счет выхода: на новые рынки с традиционной продукцией; с традиционной продукцией на существующий рынок; с новой продукцией на новый рынок.

Внешние условия требуют от предприятия усиления взаимосвязи между собственно производством, научно-техническими и проектно-конструкторскими подразделениями, а также маркетинговой деятельностью. Возникает ряд новых задач, связанных с регулированием этапов жизненного цикла продукции